

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

ДОКЛАД
за първо гласуване

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	653 - 03 - 43
Дата	24 / 06 2016 г.

Относно: законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, № 602-01-34, внесен от Министерския съвет на 17.06.2016 г.

На свое заседание, проведено на 22 юни 2016 г., Комисията по правни въпроси обсъди законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, № 602-01-34, внесен от Министерския съвет на 17.06.2016 г.

На заседанието присъстваха: от Министерството на правосъдието – г-жа Екатерина Захариева – министър, г-жа Красимира Филипова и г-жа Петя Тянкова – заместник-министри, г-н Благовест Пунев – съветник и г-н Любомир Талев – директор на дирекция „Съвет по законодателство“; от Прокуратурата на Република България – г-н Сотир Цацаров – главен прокурор; от Върховния касационен съд – г-н Лозан Панов – председател; от Върховния административен съд – г-н Георги Колев – председател; от Висшия съдебен съвет (ВСС) – г-н Димитър Узунов – представляващ ВСС, г-н Михаил Кожарев и г-жа Юлияна Колева – членове; от Инспектората на ВСС – г-жа Теодора Точкова – главен инспектор и г-жа Лидия Стоянова – инспектор; от Висшия адвокатски съвет – г-жа Ралица Негенцова – председател, г-н Йордан Йорданов и г-н Юрий Бошнаков – заместник-председатели; от Българската съдийска асоциация – г-жа Богдана Желявска – председател и г-жа Красимира Костова – съдия в Апелативния специализиран наказателен съд.

Законопроектът беше представен от г-жа Екатерина Захариева. Тя посочи, че промените са съобразени с основните положения на приетия от Народното събрание през 2015 г. Закон за изменение и допълнение на Конституцията на Република България и изпълнява мерките, предвидени в Актуализираната стратегия за продължаване на съдебната реформа.

Една от основните цели на законопроекта е да се утвърди съдийското самоуправление, като ефективно средство за ограничаване на възможностите за административни форми на влияние върху независимостта на съда. Предвижда се възлагането на най-важните функции на общите събрания на съдиите, които да определят броя и съставите на отделенията, да изслушват кандидатите за председатели и заместник-председатели, да изказват становища относно кандидатурите и

да определят разпределението на делата по материя. Така за председателите остават най-вече организационни функции – да управляват имуществото на съда и да ръководят администрацията, като същевременно се засилва демократичното самоуправление на съда.

Създават се гаранции за индивидуална независимост на прокурорите и следователите чрез въвеждането на забрана за даване на устни разпореждания и указания във връзка с работата по дела и преписки, както и по отношение на ограничението горестоящият прокурор да дава мотивирани указания, които са относно прилагането на закона, но не и задължителни указания за решаване по същество, с което да се гарантира правото на независима преценка на доказателствата. За първи път в Закона за съдебната власт се въвежда максимален три месечен срок за извършване на проверки, като с това се цели повишаване на ефективността на извършващите проверките органи. С цел по-висока отчетност и прозрачност се предлага задължително публикуване на годишния доклад за дейността на прокуратурата и на разследващите органи, както и годишните доклади на отделните административни ръководители на интернет-страницата на прокуратурата.

Проектът на закон усъвършенства процедурите по заемане на длъжност в органите на съдебната власт, преместването и повишаването в длъжност. С него се предвижда създаването на постоянни комисии по атестация, които да събират информация за нуждите на отделните звена на съдебната система, както и надлежна информация за всеки магистрат. Предвижда се пленумът на ВСС да приеме наредба за показателите и методика за атестиране и критерии за отчитане на степента за натовареност на магистратите. Цели се унифициране на методите и механизмите на оценяване и гарантиране на прозрачен кадрови подбор, чрез създаване на единни централни органи по атестирането за съдиите, прокурорите и следователите.

За гарантиране на обективно и предвидимо кариерно израстване се предлага първоначалното назначаване на магистрат да се извършва чрез конкурс и да е ограничено до заемането на длъжности в началните по степени органи. В процедурите за първоначално заемане се предвижда по-широк обхват на изпита, който да включва и проверка на познанията на кандидата по право на Европейския съюз, както и механизми за предварителна оценка на нравствените качества на кандидатите. Предвижда се при повишаване на магистрати оценката да се прави само на база постановените от тях актове и показаните от тях професионални умения. Предлага се отпадане на събеседването при процедурите за повишаване на магистрати като оценката ще се прави само на база постановените от тях актове.

Проектозаконът предвижда въвеждане на смесена система за придобиване на юридическа правоспособност - задължителен двумесечен

стаж за придобиване на обща компетентност, след което за четири месеца се провежда професионално насочен стаж с един наставник. Правилата за изпита включват проверка на знанията на кандидатите чрез решаване на казус и решаване на тест с практическа насоченост.

Със законопроекта се предвиждат промени в дисциплинарното производство, които да разграничат дисциплинарната отговорност на съдии, прокурори и следователи от тази на съдии по вписванията и държавни съдебни изпълнители. Предлага се дисциплинарните производства срещу магистрати и техните административни ръководители да се образуват пред съответната колегия на ВСС с цел ненамеса на членове от различни гилдии. За усъвършенстване на производството разследването се извършва от членове, избрани на случаен принцип, а налагането на наказанието се извършва от пленума на ВСС с квалифицирано мнозинство.

Законопроектът създава ясни правила за командироване на магистратите, като цели уравнивяване на натовареността им, но и ограничаване на произволното упражняване на това правомощие, като предвижда ограничаване на командироването за срок не повече от 6 месеца в рамките на една календарна година със съгласието на магистрата и 3 месеца без неговото съгласие.

С него се предлага кадрово обезпечаване на дейността на Инспектората към ВСС с оглед ефективното изпълнение на функциите по проверките на имуществените декларации на съдиите, прокурорите и следователите и проверките за почтеност и конфликт на интереси. Като допълнително условие е въведено изискването за допълнителен и диференциран стаж на кандидатите за инспектори и тяхното специализиране по материя.

Последната част от закона урежда общите въпроси по обмена на документи между съдилищата и прехода от преминаването на документооборота от хартиен към електронен носител.

Промените предвиждат увеличаване на администрацията на Инспектората към ВСС, която извършва проверките, като административните сътрудници ще трябва да минават през проверка за почтеност и ще се назначават след конкурс, проведен по правила и методика за подбор, одобрени от главния инспектор.

Подробно се уреждат подлежащите на деклариране обстоятелства, сроковете за подаване на декларациите и условията и реда за тяхната проверка. Предвижда се компетенциите на Инспектората към ВСС да включват извършването на проверка за почтеност, за установяване на действия на магистратите, които накърняват престижа на съдебната власт и свързани с нарушаване на независимостта на магистратите.

Г-н Узунов отчете важността на законопроекта като посочи, че голяма част от съображенията на ВСС са съобразени в проекта и подкрепи предложенията, касаещи атестирането на магистрати. По отношение

разпоредбите, регулиращи дейността на Инспектората към ВСС, той посочи, че становището на ВСС се солидаризира с това на Инспектората и изрази резерви към част от текстовете, касаещи принципът на самоуправление.

Г-н Колев подкрепи законопроекта в частта за промените относно конкурсното начало и атестирането, както и принципа на самоуправление, но изрази резерви относно възможността общите събрания да могат да определят структурата на съответния съд, броя на съставите и отделенията, както и материята, с която ще работи отделния магистрат. Той счете за неприемливо предложението общите събрания да определят председателите и заместник-председателите на съответния съд и се присъедини към мотивите, изложени в становището на Инспектората към ВСС.

Г-н Цацаров изрази становището, че законопроектът следва да бъде подкрепен изцяло и посочи, че по него е работено в консенсус и диалог, и обединява вижданията на всички заинтересовани страни. По отношение предложенията за дейността на Прокуратурата г-н Цацаров посочи, че ги подкрепя изцяло и че те отразяват напълно становищата на прокурорската гилдия.

Г-н Панов изрази принципната подкрепата към законопроекта. По отношение на част от предложенията, той изрази необходимостта от прецизиране и посочи, че за този законопроект е свикан пленум на ВКС и е дадена възможност на върховните съдии да изразят становище по него. Относно предвиденото самоуправление на съдилищата, той посочи, че трябва да се търси баланс между управление и самоуправление и предложението следва да се прецизира, тъй като от една страна правомощията на общите събрания и пленумите да определят броя на отделенията и персоналия им състав е прерогатив на ВСС, а от друга страна на председателя на съд често се налага да взема непопулярни мерки, които не биха намерили одобрението на общото събрание.

Г-жа Точкова изрази принципната си подкрепа към законопроекта, като акцентира върху необходимостта възложените върху Инспектората на ВСС правомощия по проверка на имуществените декларации, почтеност и конфликт на интереси, да бъдат подробно нормативно определени и прецизирани, за да се очертае неговата функционална компетентност и да се осигури непротиворечивост в работата. Тя посочи, че за гарантиране на независимостта на работата на Инспектората към ВСС е важно Инспекторатът сам да може да определя своя бюджет и да не подлежи на атестиране и с това на оценка на своята работа от страна на ВСС.

Г-жа Желявска и г-жа Негенцова изразиха принципната си подкрепа към законопроекта и посочиха, че е необходимо прецизиране на отделни разпоредби.

Г-н Кожарев подкрепи законопроекта, като изрази нуждата от прецизиране на разпоредбите относно бюджетните взаимоотношения

между Министерството на правосъдието и Висшия съдебен съвет по отношение на съдиите по вписване, както и управлението на недвижимите имоти.

Г-жа Захаријева отбеляза, че всички становища на Инспектората към ВСС са съобразени и гласувани по време на работата на Съвета по законодателство към Министерството на правосъдието, като по отношение бюджета на Инспектората и на Агенцията по вписванията е възможно да се търси и становището на Министерството на финансите.

В обсъждането взеха участие народните представители Лъчезар Никифоров, Явор Хайтов, Данаил Кирилов, Петър Славов, Филип Попов, Димитър Делчев, Четин Казак и Емил Димитров.

Г-н Никифоров изрази принципна подкрепа към законопроекта, като съобщи, че парламентарната група на АБВ има готовност да изтегли депозирания законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт. Г-н Кирилов също изрази готовност за оттегляне на внесения от парламентарната група на ГЕРБ законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, за да има приоритет и предимство законопроектът на Министерския съвет.

Г-н Хайтов изрази подкрепа за законопроекта и приветства направеното предложението за образуване на предварителна проверка.

Г-н Славов, г-н Делчев и г-н Димитров приветстваха Министерството на правосъдието за положените усилия, като посочиха, че този законопроект е съществен за съдебната реформа и, че при подготовката му са работили всички заинтересовани страни.

Г-н Попов изрази становище, че в предложения законопроект има редица текстове, които заслужават подкрепа, но същевременно обърна внимание, че ВСС не е дал писмено становище и, че становището на Инспектората към ВСС сочи за принципи положения, които са по философията на законопроекта, което го мотивира да не го подкрепя.

Г-н Казак отчете сериозния труд, положен при изготвянето на законопроекта, но изрази резерви относно предвиденото увеличаване на самоуправлението на магистратите, тъй като според него това ще из земе отговорността и функциите на ВСС и ще ги възложи на колективен орган, от който трудно може да се очаква единна позиция. Този подход би довел, според него, до обвързаност на административния ръководител и неговата зависимост от тези, които трябва да ръководи. Г-н Казак изрази и опасения за готовността на Инспектората към ВСС да се справи с възложените му нови правомощия.

Г-н Кирилов посочи, че подкрепя законопроекта, като насочи внимание към необходимостта да се търси синхрон между разпоредбите, уреждащи правомощията на Инспектората към ВСС и правомощията,

които се предвиждат със законопроекта за предотвратяване на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество.

В резултат на проведеното гласуване, Комисията по правни въпроси с 12 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 3 гласа „въздържал се“, предлага на Народното събрание да приеме на първо гласуване законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, № 602-01-34, внесен от Министерския съвет на 17.06.2016 г

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ:**

ДАНАИЛ КИРИЛОВ